

บันทึกทำพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีหลักการ คือ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อกำหนดบทบัญญัติกรณการตั้งคนต่างด้าวเป็นอนุญาตตุลาการ และผู้รับมอบอำนาจ (เพิ่มหมวด ๒/๑ อนุญาตตุลาการ ซึ่งเป็นคนต่างด้าว มาตรา ๒๓/๑ มาตรา ๒๓/๒ มาตรา ๒๓/๓ มาตรา ๒๓/๔ มาตรา ๒๓/๕และมาตรา ๒๓/๖) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘๕/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่หนึ่ง ครั้งที่ ๘๕/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น คณะหนึ่งเพื่อพิจารณารายละเอียด โดยกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน และกำหนดเวลาพิจารณา ๓๐ วัน โดยเมื่อครบกำหนด ๓๐ วันแล้ว คณะกรรมการวิสามัญมีหนังสือขอขยายเวลาการพิจารณาออกไปอีก ๓๐ วัน (ครั้งที่ ๑) โดยที่ประชุมมีมติให้คณะกรรมการวิสามัญขยายเวลา (ครั้งที่ ๑) ออกไปอีก ๓๐ วัน เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอรายงานต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุ ระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

จากนั้น ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณารายละเอียดในวาระที่สอง เรียงตามลำดับมาตรา และลงมติในวาระที่สาม มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย และเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ และดำเนินการส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ สาระสำคัญมีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๓๙ ก วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๕ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ในปัจจุบันการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการได้รับความนิย้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระงับข้อพิพาททางการพาณิชย์ระหว่างประเทศแต่เนื่องจากพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติของพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับสภาพของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายอนุญาตตุลาการของประเทศอื่นด้วย สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเสียใหม่ โดยนำกฎหมายแม่แบบว่าด้วยอนุญาตตุลาการทางการพาณิชย์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติซึ่งเป็นที่ยอมรับ

และรู้จักอย่างกว้างขวางมาเป็นหลักเพื่อพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติ อารยประเทศ และส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการทางอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาททางแพ่ง และพาณิชย์ระหว่างประเทศให้แพร่หลายยิ่งขึ้น อันจะเป็นการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นมาสู่ศาลอีกทางหนึ่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔๘ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๐ (มาตรา ๓)
๒. กำหนดให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการนอกศาลให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔)

๓. กำหนดคำนิยามในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕)
“คณะอนุญาโตตุลาการ” หมายความว่า อนุญาโตตุลาการคนเดียว หรืออนุญาโตตุลาการหลายคน
“ศาล” หมายความว่า องค์การหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งที่มีอำนาจตุลาการตามกฎหมายของประเทศ ซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลนั้น

“ข้อเรียกร้อง” หมายความว่า รวมถึง ข้อเรียกร้องแย้งด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อเรียกร้องตามมาตรา ๓๑ (๑) และมาตรา ๓๘ วรรคสอง (๑)

“คำคัดค้าน” หมายความว่า รวมถึง คำคัดค้านแก้ข้อเรียกร้องแย้งด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่คำคัดค้านแก้ข้อเรียกร้องแย้งตามมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๓๘ วรรคสอง (๑)

๔. กำหนดให้ภายใต้บังคับมาตรา ๓๔ ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจคู่สัญญาในการตัดสินใจเรื่องใด คู่สัญญานั้นมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลที่สามหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องนั้นแทนได้ด้วย (มาตรา ๖)

ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ข้อเท็จจริงใดเป็นข้อเท็จจริงที่คู่สัญญาจะหรืออาจจะตกลงกันได้ หรือกำหนดถึงข้อตกลงของคู่สัญญาไม่ว่าด้วยประการใดๆ ข้อตกลงเช่นว่านั้นให้รวมถึงข้อบังคับว่าด้วยอนุญาโตตุลาการที่ระบุไว้ในข้อตกลงนั้นด้วย

๕. กำหนดให้ในกรณีที่คู่สัญญามีได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น การส่งเอกสารตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้ส่งให้แก่บุคคลซึ่งระบุไว้ในเอกสารนั้นหรือได้ส่งไปยังสำนักทำางาน ภูมิลำเนา หรือที่อยู่ทางไปรษณีย์ของบุคคลซึ่งระบุไว้ในเอกสารนั้น หรือในกรณีที่มิปรากฏที่อยู่ข้างต้นแม้ได้สืบหาตามสมควรแล้วถ้าได้ส่งไปยังสำนักทำางาน หรือภูมิลำเนา หรือที่อยู่ทางไปรษณีย์แห่งสุดท้ายที่ทราบ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ถ้าเป็นการส่งภายในประเทศ หรือโดยวิธีอื่นใดที่แสดงถึงความพยายามในการจัดส่ง ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ในเอกสารนั้นได้รับเอกสารดังกล่าวแล้ว (มาตรา ๗)

บทบัญญัติมาตรานี้มิใช่บังคับกับการส่งเอกสารในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล

๖. กำหนดให้ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดรู้ว่าบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ซึ่งคู่สัญญาอาจตกลงกันเป็นอย่างอื่นได้ หรือคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งยังมีได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายนั้นยังดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการต่อไปโดยไม่คัดค้านการไม่ปฏิบัติของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าคู่สัญญาฝ่ายนั้นสละสิทธิในการคัดค้าน (มาตรา ๘)

๗. กำหนดให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง หรือศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศภาค หรือศาลที่มีการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการอยู่ในเขตศาลหรือศาลที่คู่พิพาท ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้เสนอ ต่ออนุญาโตตุลาการนั้น เป็นศาลที่มีเขตอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๙)

๘. กำหนดให้สัญญาอนุญาโตตุลาการ หมายถึง สัญญาที่คู่สัญญาตกลงให้ระงับข้อพิพาททั้งหมด หรือบางส่วนที่เกิดขึ้นแล้วหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตไม่ว่าจะเกิดจากนิติสัมพันธ์ทางสัญญาหรือไม่ (มาตรา ๑๑)

๙. กำหนดสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน ไม่ว่าจะ เป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ก็ตาม คู่สัญญาอาจตกลงให้ใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทได้ (มาตรา ๑๕)

๑๐. กำหนดรูปแบบของสัญญาอนุญาโตตุลาการ : ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญา หรือปรากฏข้อสัญญาในเอกสารที่คู่สัญญาได้ตอบทางจดหมาย โทรสาร โทรเลข โทรพิมพ์ การแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือทางอื่น ซึ่งมีการบันทึกข้อสัญญานั้นไว้ (มาตรา ๑๑ วรรค๒)

๑๑. กำหนดเรื่องความสมบูรณ์แห่งสัญญาอนุญาโตตุลาการ ความสมบูรณ์แห่งสัญญาอนุญาโตตุลาการ และการตั้งอนุญาโตตุลาการย่อมไม่เสียไป แม้ในภายหลังคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายหรือสิ้นสุดสภาพ ความเป็นนิติบุคคล ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ (มาตรา ๑๒)

๑๒. กำหนดเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้อง : เมื่อมีการโอนสิทธิเรียกร้องหรือความรับผิดชอบใด สัญญาอนุญาโตตุลาการ ที่มีอยู่เกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องหรือความรับผิดชอบนั้นย่อมผูกพันผู้รับโอนด้วย (มาตรา ๑๓)

๑๓. กำหนดเรื่องวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์คู่สัญญา : คู่สัญญาอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ให้มีคำสั่งใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนก่อนหรือขณะดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการได้ (มาตรา ๑๖)

๑๔. กำหนดเรื่องจำนวนอนุญาโตตุลาการ : ให้คณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการ เป็นจำนวนเลขคี่ (มาตรา ๑๗)

กำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการเป็นเลขคู่ให้อนุญาโตตุลาการร่วมกันตั้งอนุญาโตตุลาการเพิ่มอีกหนึ่ง คนเป็นอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่คู่พิพาทไม่สามารถตกลงกำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว

๑๕. กำหนดเรื่องคุณสมบัติอนุญาโตตุลาการ :

๑๕.๑ อนุญาโตตุลาการต้องมีความเป็นกลางและเป็นอิสระ

๑๕.๒ คุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ

๑๕.๓ กรณีที่คู่สัญญาตกลงให้หน่วยงานจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ เป็นผู้ดำเนินการต้องมีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานดังกล่าวกำหนด (มาตรา ๑๙)

๑๖. กำหนดเรื่องการคัดค้านอนุญาโตตุลาการ :

๑๖.๑ อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัย ถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระหรือการขาดคุณสมบัติตามที่คู่พิพาทตกลงกัน

๑๖.๒ แต่คู่พิพาทจะคัดค้านอนุญาโตตุลาการซึ่งตนเป็นผู้ตั้งมิได้เว้นแต่คู่พิพาทฝ่ายนั้นจะรู้ หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านในขณะที่ตั้งอนุญาโตตุลาการนั้น (มาตรา ๑๘ วรรค๓)

๑๗. กำหนดเรื่องการสิ้นสุดของการเป็นอนุญาโตตุลาการ : การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลงเมื่อ (มาตรา ๒๑)

๑๗.๑ อนุญาโตตุลาการตาย

๑๗.๒ ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

๑๗.๓ ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

๑๗.๔ อนุญาตตุลาการขอถอนตัว

๑๗.๕ คู่พิพาทตกลงกันให้การเป็นอนุญาตตุลาการสิ้นสุดลง

๑๘. กำหนดเรื่องของความรับผิดชอบทางแพ่ง และทางอาญาของอนุญาตตุลาการ (มาตรา๒๓)

๑๘.๑ อนุญาตตุลาการไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งในการกระทำตามหน้าที่เว้นแต่จะกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียหาย

๑๘.๒ อนุญาตตุลาการต้องรับผิดชอบทางอาญาต่อเมื่อเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๑๙. กำหนดเรื่องของอำนาจของอนุญาตตุลาการ (มาตรา๒๔)

๑๙.๑ อำนาจวินิจฉัยของเขตอำนาจของตนรวมถึงความมีอยู่หรือความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตตุลาการ

๑๙.๒ อำนาจวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทอันอยู่ในของเขตอำนาจของคณะอนุญาตตุลาการ

๑๙.๓ อำนาจวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทอันอยู่ในขอบเขตอำนาจของคณะอนุญาตตุลาการได้

๒๐. กำหนดเรื่องการคัดค้านอนุญาตตุลาการในการพิจารณาข้อพิพาท (มาตรา๒๕ วรรค๒ และวรรค ๓)

๒๐.๑ จะต้องคัดค้านไม่ช้ากว่าวันยื่นคำคัดค้านต่อสู้ในประเด็นข้อพิพาท

๒๐.๒ ในการคัดค้านว่าคณะอนุญาตตุลาการกระทำเกินขอบเขตอำนาจ ต้องยื่นคัดค้านในทันทีที่เรื่องดังกล่าวเกิดขึ้น

๒๐.๓ การคัดค้านการวินิจฉัยขอบเขตอำนาจของอนุญาตตุลาการ หรือคำชี้ขาดประเด็นข้อพิพาท ให้ยื่นคำคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำชี้ขาด

๒๑. กำหนดเรื่องสถานที่ดำเนินการทางอนุญาตตุลาการ (มาตรา๒๖)

๒๑.๑ สถานที่ตามที่คู่พิพาทตกลงกัน

๒๑.๒ ถ้าไม่ได้ตกลงกันได้ ก็ให้คณะอนุญาตตุลาการกำหนดสถานที่โดยคำนึงถึงสภาพแห่งข้อพิพาทและความสะดวกของคู่พิพาท

๒๒. กำหนดเรื่องวิธีการดำเนินกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาตตุลาการ (มาตรา๓๐)

๒๒.๑ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันได้เป็นอย่างอื่น ให้คณะอนุญาตตุลาการเป็นผู้กำหนดว่าจะสืบพยานหรือฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือหรือจะดำเนินกระบวนการโดยรับฟังเพียงเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นใดก็ได้

๒๒.๒ ให้คณะอนุญาตตุลาการแจ้งกำหนดนัดสืบพยานและนัดพิจารณาเพื่อตรวจสอบวัตถุสถานที่หรือเอกสารอย่างอื่นให้คู่พิพาททราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร

๒๒.๓ ข้อเรียกร้อง คำคัดค้าน คำร้องเอกสาร หรือข้อมูลทั้งหมดที่คู่พิพาทฝ่ายใดเสนอต่อคณะอนุญาตตุลาการจะต้องส่งให้แก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งด้วย ทั้งนี้ให้รวมถึงรายงานของผู้เชี่ยวชาญหรือเอกสารหลักฐานใดๆ ซึ่งคณะอนุญาตตุลาการจะต้องใช้ประกอบการชี้ขาดด้วย

๒๓. กำหนดเรื่องการทำคำชี้ขาด (มาตรา๓๔)

๒๓.๑ ให้คณะอนุญาตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทไปตามกฎหมายที่คู่พิพาทกำหนด ถ้ามิได้กำหนดให้ชี้ข้อพิพาทไปตามกฎหมายไทย

๒๓.๒ ถ้าคู่พิพาทมิได้ตกลงกันได้เป็นอย่างอื่น คำชี้ขาด คำสั่ง และคำวินิจฉัยในเรื่องใดๆ ของอนุญาตตุลาการให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก

๒๓.๓ ถ้าไม่อาจหาเสียงข้างมากได้ให้ประธานคณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ทำคำชี้ขาดมีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยแต่เพียงผู้เดียว

๒๔. กำหนดเรื่องการทำคำชี้ขาด (มาตรา๓๗)

๒๔.๑ คำชี้ขาดต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคณะอนุญาโตตุลาการ

๒๔.๒ คำชี้ขาดต้องระบุเหตุผลแห่งการวินิจฉัยไว้โดยชัดแจ้ง เว้นแต่คู่พิพาทกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๒๔.๓ คำชี้ขาดจะเกินขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือเกินคำขอของคู่พิพาทไม่ได้

๒๔.๔ คำชี้ขาดต้องระบุวันและสถานที่ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ

๒๔.๕ ให้คณะอนุญาโตตุลาการส่งสำเนาคำร้องชี้ขาดให้คู่พิพาททุกฝ่ายทราบ

๒๕. กำหนดเรื่องการสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ (มาตรา๓๘)

๒๕.๑ เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดเสร็จเด็ดขาด

๒๕.๒ เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการ

(๑) คู่พิพาทฝ่ายที่เรียกร้องขอถอนข้อเรียกร้อง เว้นแต่คู่พิพาทฝ่ายที่ถูกเรียกร้องได้คัดค้านการถอนข้อเรียกร้องดังกล่าว และคณะอนุญาโตตุลาการเห็นถึงประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของคู่พิพาทฝ่ายที่ถูกเรียกร้องในการที่จะได้รับการวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทนั้น

(๒) คู่พิพาทตกลงกันให้ยุติกระบวนการพิจารณา

(๓) คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปหรือไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

๒๖. เรื่องการคัดค้านคำชี้ขาด (มาตรา๔๐)

๒๖.๑ การคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการให้ยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

๒๖.๒ คู่พิพาทที่จะขอเพิกถอนคำชี้ขาดให้ยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำชี้ขาด

๒๗. เรื่องการเพิกถอนคำชี้ขาดของศาล : ให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา๔๐วรรค๒)

(๑) คู่พิพาทฝ่ายที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดสามารถพิสูจน์ได้ว่า

(ก) คู่สัญญาตามสัญญาอนุญาโตตุลาการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้น

(ข) สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพันตามกำหนดแห่งประเทศที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้หรือตามกฎหมายไทยในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงดังกล่าว

(ค) ไม่มีการแจ้งให้คู่พิพาทฝ่ายที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดรู้ล่วงหน้าโดยชอบถึงการแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการหรือการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการหรือบุคคลดังกล่าวไม่สามารถเข้าต่อสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่น

(๒) มีกรณีปรากฏต่อศาลว่า

(ก) คำชี้ขาดนั้นเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ไม่สามารถจะระงับโดยการอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมาย หรือ

(ข) การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๒๘. กำหนดเรื่องการบังคับตามคำชี้ขาด เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดประสงค์จะให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ให้คู่พิพาทฝ่ายนั้นยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามคำชี้ขาดได้ เมื่อศาลได้รับคำร้องดังกล่าวให้รีบทำการไต่สวน และมีคำพิพากษาโดยพลัน (มาตรา ๔๐)

๒๙. เรื่องการห้ามอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล : คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลตามพระราชบัญญัติห้ามมิให้อุทธรณ์ เว้นแต่ (มาตรา ๔๕)

(๑) การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๓) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไม่ตรงกับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

(๔) ผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งพิจารณาคดีนั้นได้ทำความแย้งไว้ในคำพิพากษา หรือ

(๕) เป็นคำสั่งเกี่ยวกับการใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่พิพาทตามมาตรา ๑๖

การอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลตามพระราชบัญญัตินี้ให้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี

๓๐. กำหนดให้ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาโตตุลาการ ตลอดจนค่าป่วยการอนุญาโตตุลาการ แต่ไม่รวมถึงค่าทนายความและค่าใช้จ่ายของทนายความให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ (มาตรา ๔๖)

ในกรณีที่มิได้กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาโตตุลาการหรือค่าป่วยการอนุญาโตตุลาการไว้ในคำชี้ขาด คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือคณะอนุญาโตตุลาการอาจยื่นคำร้องให้ศาลที่มีเขตอำนาจมีคำสั่งเรื่องค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาโตตุลาการและค่าป่วยการอนุญาโตตุลาการได้ตามที่เห็นสมควร

๓๑. กำหนดให้หน่วยงานซึ่งได้จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าป่วยการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการก็ได้ (มาตรา ๔๗)

๓๒. บทเฉพาะกาลกำหนดบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์แห่งสัญญาอนุญาโตตุลาการ และการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการใดที่ได้กระทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๔๘)

การดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการใดที่ยังมิได้กระทำและยังไม่ล่วงพ้นกำหนดเวลาที่จะต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการนั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้

๒. พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๔๙ ก วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๒ หน้า ๖๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ปัจจุบันการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการในราชอาณาจักรได้มีการตั้งคนต่างด้าวทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการและผู้รับมอบอำนาจของคู่พิพาท ซึ่งการเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก

ให้แก่บุคคลดังกล่าวในการเข้ามาดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการในราชอาณาจักรและได้รับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตราสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการและผู้รับมอบอำนาจซึ่งเป็นคนต่างด้าว (หมวด ๒/๑ อนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นคนต่างด้าว) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ กำหนดให้การตั้งอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๑๘ หรือตามความตกลงของคู่พิพาท สามารถตั้งคนต่างด้าวเพื่อดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการในราชอาณาจักรได้ (มาตรา ๒๓/๑)

๑.๒ กำหนดให้การตั้งคนต่างด้าวผู้อยู่นอกราชอาณาจักรเพื่อทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการในราชอาณาจักร อันเป็นการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและมีภารกิจที่เกี่ยวข้องในด้านการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ สามารถขอหนังสือรับรองจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวได้ (มาตรา ๒๓/๒)

๑.๓ กำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและมีภารกิจที่เกี่ยวข้องด้วยการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการออกหนังสือรับรองให้แก่อนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นคนต่างด้าวเพื่อทำหน้าที่ในราชอาณาจักรและมีหน้าที่แจ้งให้คนต่างด้าวผู้นั้นทราบถึงความผิดทางอาญา หากอนุญาโตตุลาการผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบตามมาตรา ๒๓ นอกจากนี้ หากการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการยังไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด อนุญาโตตุลาการผู้นั้นสามารถขอหนังสือรับรองใหม่ได้ (มาตรา ๒๓/๓)

๑.๔ กำหนดให้อนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้รับหนังสือรับรอง ตามมาตรา ๒๓/๓ มีสิทธิได้รับอนุญาตให้เข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา ๒๓/๔)

๑.๕ กำหนดให้อนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นคนต่างด้าวได้รับหนังสือรับรองตามมาตรา ๒๓/๓ แล้วและได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร มีสิทธิทำงานในราชอาณาจักรได้ตามตำแหน่งหน้าที่ของตน โดยกำหนดให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวมีหน้าที่ออกใบอนุญาตทำงานให้แก่อนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นคนต่างด้าวนั้น และในระหว่างดำเนินการออกใบอนุญาต อนุญาโตตุลาการสามารถทำงานไปพลางก่อนได้ (มาตรา ๒๓/๕)

๑.๖ กำหนดให้คู่พิพาทอาจตั้งคนต่างด้าวเป็นผู้รับมอบอำนาจเพื่อทำหน้าที่แทนตนในการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการในราชอาณาจักรได้ และให้นำ บทบัญญัติในหมวด ๒/๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๒๓/๖) (มาตรา ๓)

นางธิดารัตน์ อุ่นจันทร์ / จัดทำ